ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Ombudsman
Str. Eugeniu Carada , nr. 3, Sector 3, Bucureşti

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: http://www.avp.ro E-mail: avp@avp.ro

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEŞIRE Nr. .....845 /....22.IAN.2018

Domnului Ministru Florian-Dorel Bodog
Ministerul Sănătății
Strada Cristian Popişteanu, nr. 1-3, sector 1, cod 010024
Bucureşti

RECOMANDAREA
nr. 3 din 22 ianuarie 2018
referitoare la gestionarea supraaglomerării și asigurarea personalului necesar desfășurării activităților medicale în condiții de siguranță pentru pacienții și personalul Spitalului, examinarea situației din Spitalul de Psihiatrie şi pentru Măsuri de Siguranță Pădureni - Grajduri, județul Iași

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în legătură cu un articol publicat în cotidianul Evenimentul Regional al Moldovei, potrivit căruia un tânăr de 24 de ani, internat la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri a ajuns la spital după ce a luat foc din greșeală.

În acest context, s-a efectuat o anchetă la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, județul Iași, având ca obiect verificarea aspectelor sesizate în mass-media cu privire la autoincendierea pacientului.

Potrivit articolului, "bărbatul cu probleme psihice ar fi vrut să-și aprindă o țigară, dar și-a atins hainele și a luat foc. A fost solicitat ajutorul medicilor prin apel la 112 și pacientul a ajuns la Unitatea de Primire Urgențe a Spitalului Sfântul Spiridon, unde a fost investigat și internat."

Conform aceluiași articol de presă, "tânărul a suferit arsuri de gradele 2 și 3 pe aproximativ 22% din suprafața corporală, la nivelul gâtului și toracelui și a fost internat la Clinica de Chirurgie Plastică a Spitalului Sfântul Spiridon. "

Potrivit managerului Spitalului de Psihiatrie Grajduri, s-a declanșat o anchetă prin care urmează să se stabilească ce s-a întâmplat cu exactitate.

Instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu, în cadrul anchetei efectuată de reprezentanții Centrului Zonal Bacău, la data de 25.04.2017, la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, județul Iași reținând următoarele:

Din partea Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, județul Iași au participat la discuții domnul manager Victor Idricianu și directorul medical Dr. Dorin Chira.

Din documentele puse la dispoziția reprezentantului Centrului Zonal Bacău și din informațiile furnizate de directorul medical a reieșit că pacientul fusese internat în Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri la data de 24.07.2014, fiind venit prin transfer de la Spitalul de Psihiatrie Sfântul Nicolae din Roman, județul Neamț, conform Sentinței nr. 111/03.04.2014 a Judecătoriei Târgu-Neamț.

Conform Certificatului de încadrare în grad de handicap nr. 56493/22.02.2011 eliberat de Consiliul Județean Neamț, Comisia de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, pacientul are cod de boală G83, grad de handicap grav, cu asistent personal, cu valabilitate – permanent, nerevizuibil. În perioada 09.05.2017-24.07.2014 a mai fost internat la Spitalul de Psihiatrie "Sfântul Nicolae" Roman, județul Neamț, cu diagnosticul "Tulburare psihotică. Deficiență mintală ușoară (QI 56) cu tulburări de comportament".

În raportul de expertiză medico-legală psihiatrică nr. A1 – P/433 din 17.09.2013 a Serviciului de Medicină Legală Neamț s-a concluzionat că pacientul prezenta diagnosticul "Tulburare organică pe encefalopatie cronică infantilă. **Retard mintal mediu". Are discernământul critic abolit în raport cu fapta pentru care este cercetat și se recomandă aplicarea măsurilor de siguranță conform art. 114 CP.**

Pe parcursul internării la Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, acesta a fost expertizat din punct de vedere medico-legal psihiatric în cadrul IML Iași la data de 29.10.2015, stabilindu-se diagnosticul "Retard mintal mediu cu manifestări discomportamentale în contextul deficitului cognitiv congenital și al carențelor

educaționale", recomandându-se menținerea măsurilor de siguranță prevăzute de art. 110 CP.

Ultima reevaluare a situației pacientului a fost efectuată la data de 21.02.2017, când s-a întocmit un Raport de expertiză medico-legală psihiatrică cu scopul de a stabili dacă se impune menținerea, înlocuirea sau încetarea măsurii de siguranță a internării medicale prevăzută de art. 110 CP și dacă bolnavul prezintă pericol pentru societate. S-a reținut că starea pacientului este cea caracteristică tuturor retardelor medii: scădere marcată a întregii capacități de cunoaștere, dispoziție plată, activitate dezorganizată, comportament deviant. În plus, bolnavul mai prezintă o malformație congenitală la nivelul picioarelor care face dificilă deplasarea. Dezorientarea și comportamentul deviant survin în contextul aceluiași deficit cognitiv.

În cadrul examenului psihic din data de 21.02.2017 pacientul era relativ liniștit, se deplasa cu dificultate, avea ținută îngrijită, facies dismorfic și microcefalie. De asemenea, avea dispoziție disforică, instabilitate emoțională marcată de irascibilitate, toleranță la frustrare scăzută. S-a mai reținut: Incoerent, dislalie și ecolalie, apraxie. Susceptibilitate accentuată.

La capitolul Discuția cazului s-a precizat că **izolarea unui pacient cu retard mintal și deficit motor într-un spital de psihiatrie nu poate ameliora starea de sănătate a acestuia, atât din cauză că medicația psihotropă nu are nici un efect asupra retardului mintal, cât și datorită faptului că într-un spital nu există posibilitățile realizării unui program educațional pentru pacienții cu oligofrenie**. În cazul în discuție, pacientul poate beneficia de reintegrare familială, mama sa a dat o declarație notarială prin care arată că dorește să-l primească în familie și să-l îngrijească, dar evoluția bolii, în care sunt consemnate manifestări discomportamentale pe parcursul internării, nu permite externarea, necesitând supraveghere.

Concluziile examenului psihic fac referire la diagnosticul de "Retard mintal mediu cu manifestări discomportamentale în contextul deficitului cognitiv congenital și carențelor educaționale" și se recomandă menținerea măsurilor de siguranță prevăzute de art. 110 CP.

Conducerea unității a pus la dispoziția reprezentantului instituției Avocatul Poporului documente privind starea de sănătate și socială a pacientului, înregistrările video din ziua și de la locul producerii incidentului (holul toaletei).

Din analiza documentelor și din detaliile primite de la personalul Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri a reieșit că, pe perioada internării, pacientul, deși ținea legătura cu familia, a avut numeroase manifestări discomportamentale: conflicte cu alți pacienți sau cu personalul medical, furturi de la alți pacienți și chiar din farmacie, de la personalul de îngrijire. De câte ori s-au consemnat aceste manifestări, personalul medical a luat măsurile care se impuneau (supraveghere atentă, contenție, schimbarea schemei terapeutice și introducerea tratamentului injectabil). Cu două zile înainte de eveniment s-a modificat în creștere schema terapeutică, adăugându-se tratament injectabil cu neuroleptice, benzodiazepine și timostabilizatoare.

Cu privire la desfășurarea evenimentului, din informațiile primite de la personalul Spitalului de Psihiatrie, precum și din vizionarea înregistrării video au reieșit următoarele:

În seara zilei de 09.04.2017, în jurul orelor 22,00, pacientul fură o brichetă și la orele 22,14 intră în toaleta pacienților, închide ușa și probabil jucându-se, își dă foc în partea anterioară a hainelor. Pe fondul retardului mintal, pacientul nu reacționează decât foarte târziu, când flacăra se extinde și începe să-i ardă fața. Abia atunci deschide ușa toaletei și imediat este observat de personalul medical, care intervine stingând focul, într-o perioadă de 15-20 de secunde. S-a intervenit cu stingătoare de incendiu, s-au îndepărtat hainele arse, au fost toaletate plăgile și a fost apelat Serviciul 112. De asemenea, a fost anunțată și familia pacientului cu privire la producerea evenimentului.

Ulterior, pacientul este mutat în salon, primește îngrijirile adecvate și este transferat cu autosanitara la Secția de arși din cadrul Spitalului Sfântul Spiridon Iași, la ora 24,30 fiind deja internat la Clinica de chirurgie plastică din cadrul Spitalului.

Conform opiniei managerului Spitalului, personalul desemnat să asigure îngrijirile la nivelul Pavilionului III (doi asistenți medicali, o infirmieră și o îngrijitoare) își îndeplinea atribuțiile de serviciu. După apariția evenimentului, personalul a luat măsurile necesare conform protocoalelor interne.

Cu privire la starea de sănătate a pacientului ulterior evenimentului, directorul medical a menționat că acesta era stabilizat, deși prezenta arsuri în partea superioară a corpului.

Referitor la efectuarea unei cercetări disciplinare interne, managerul Spitalului de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni-Grajduri, județul Iași a precizat că **nu s-a inițiat o astfel de cercetare**, motivat de faptul că nu avea ce reproșa personalului, din

înregistrările video reieșind că angajații au acționat conform procedurilor legale. De asemenea, s-a mai precizat că numărul de 175 de angajați din Spital era normat la cele 240 de paturi aprobate, astfel că, deși în statul de funcții nu erau cuprinse numeroase posturi vacante, numărul de angajați era insuficient pentru cei 364 de pacienți.

La data efectuării anchetei de către reprezentanții instituției Avocatul Poporului, era în desfășurare o anchetă internă cu privire la incident, urmând ca la finalizarea acesteia să se raporteze situația la Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate, conform prevederilor Ordinului nr. 639 din 18 octombrie 2016 pentru aprobarea Metodologiei de monitorizare a unităților sanitare acreditate.

Conform documentelor puse la dispoziția reprezentanților instituției Avocatul Poporului ulterior efectuării anchetei, Raportul de analiză anchetă referitor la eveniment a fost transmis Autorității Naționale de Management al Calității în Sănătate, acest raport cuprinzând pe lângă descrierea evenimentului și date pentru evitarea evenimentului, precum și un plan de îmbunătățire a serviciilor oferite.

În cadrul datelor pentru evitarea evenimentului se precizează de către membrii Consiliului medical că nu se poate identifica ce s-ar fi putut face pentru evitarea unui astfel de eveniment, având în vedere gradul de supraaglomerare a Spitalului de Psihiatrie (la data efectuării anchetei 364 pacienți internați la o capacitate de 240 de paturi aprobate), lipsa personalului de supraveghere, **imprevizibilitatea acțiunilor bolnavilor cu retard mintal și lipsa unui arsenal terapeutic psihiatric pentru persoanele cu retard mintal**: terapie cognitiv-comportamentală (pune accent pe învățarea de strategii și abilități de-a face față situațiilor sociale), terapie ocupațională și abordări psihopedagogice.

Planul de îmbunătățire propus de către membrii Consiliului medical se referea la scăderea aglomerării din Spital, redistribuirea pacienților cu retard mintal în centrele medico-sociale, unde pot beneficia de programe naționale adecvate afecțiunii lor, creșterea numărului personalului de supraveghere și crearea unor spații adecvate pentru fumat.

Referitor la condițiile de cazare din Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni – Grajduri, domnul manager Victor Idricianu, a precizat că, și la momentul efectuării prezentei anchete, capacitatea de cazare era depășită, astfel, deși spitalul avea o capacitate de 240 de paturi aprobate, erau cazați 364 de pacienți (307 bărbați și 57 femei), în opt pavilioane.

Drept urmare, nu erau respectate prevederile Ordinului nr. 914 din 26 iulie 2006 pentru aprobarea normelor privind condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un spital în vederea obținerii autorizației sanitare de funcționare care stabilesc la art. 5 că: "Salonul pentru pacienți adulți se va conforma următoarelor cerințe:

a)capacitate maximă de 6 paturi în saloane curente şi maximum două paturi în rezerve;

b)arie utilă minimă de 7 m2/pat în saloane curente, 8 m2/pat în rezervă;

c)cubaj de 20 m3/pat de aer, în caz de ventilație naturală."

Cu privire la acest aspect, conducerea Spitalului de Psihiatrie şi pentru Măsuri de Siguranță Pădureni - Grajduri a realizat demersuri la Ministerul Sănătății atât în anul 2016, cât şi în anul 2017.

Față de cele expuse, în temeiul prevederilor art. 59 din Constituție coroborat cu art. 13 lit. c), art. 21 şi art. 23 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea şi funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările şi completările ulterioare,

Pentru realizarea scopului constituțional şi legal al instituției Avocatul Poporului şi anume apărarea drepturilor şi libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite următoarea :

RECOMANDARE

privind dispunerea de către Ministerul Sănătății a măsurilor legale care se impun pentru:

- gestionarea supraaglomerării și obligativitatea angajării personalului necesar desfășurării activităților medicale în condiții de siguranță pentru pacienții și personalul Spitalului, având în vedere că la data de 25.04.2017 capacitatea de cazare era de 151%, iar numărul de angajați era normat la cele 240 de paturi aprobate, nu la cei 364 de pacienți;
- examinarea situației din Spitalul de Psihiatrie şi pentru Măsuri de Siguranţă Pădureni - Grajduri, județul Iași, astfel încât o parte a pacienților să fie redistribuiți în centre medico-sociale, unde pot beneficia de programe educaționale și un arsenal

terapeutic psihiatric adecvat persoanelor cu retard mintal: terapie cognitiv-comportamentală, terapie ocupațională și abordări psihopedagogice;

- alocarea fondurilor necesare lucrărilor de intervenție pentru extinderea spațiului hotelier din Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni - Grajduri, județul Iași, în scopul asigurării condițiilor de cazare pentru pacienții din Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Pădureni - Grajduri, județul Iași, precum și a condițiilor de muncă decente personalului administrativ.

Ministerul Sănătății va informa instituția Avocatul Poporului cu privire la măsurile dispuse.

Vă rog să primiți, Stimate Domnule Ministru, asigurarea înaltei mele considerații.

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

București, 22 ianuarie 2018